

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการปฏิรูปการศึกษาในระยะแรกเริ่มตั้งแต่ การมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา มีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาตามบทบัญญัติของกฎหมายหลายประการ ทั้งด้านการปรับ โครงสร้างการบริหารการศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การดำเนินงานแต่ละด้านมีทั้งสำเร็จและไม่สำเร็จ หรือยังไม่ดำเนินการ แต่ในที่สุดก็ยังไม่สามารถนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการปฏิรูปทางการศึกษาได้ คือ การยกระดับคุณภาพการศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งปรากฏว่า ยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่คาดหวังได้ ดังจะเห็นได้จากการประเมินและรับรองมาตรฐานการศึกษาภายนอกกรอบแรกที่สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ผ่านการประเมิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรฐานด้านผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำมาก ส่งผลให้มีแรงผลักดันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องทบทวนและเร่งให้มีการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญคือ "คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ" คำว่าคนไทย หมายถึงคนไทยทุกคน เรียนรู้ตลอดชีวิตคือ การเรียนรู้ทั้งในระบบและนอกระบบอย่างมีคุณภาพหมายถึง มีคุณภาพในทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาระดับอาชีวศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษารวมถึงต้องมีคุณภาพในทุกมิติด้วย ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัยและส่วนอื่น ๆ อย่างครบวงจร โดยมุ่งเน้นใน 3 เรื่องหลัก เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ (จุลินทร์ลักษณ์วิศิษฐ์. 2553 : 3)

การศึกษากับการพัฒนาสังคมเป็นกระแสหลักสำคัญที่สังคมโดยรวมต่างเฝ้าจับตามองในกระบวนการพัฒนาสังคมที่เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในมิติต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนา ซึ่งก็คงเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปแล้วว่าภายใต้ยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สองในปัจจุบันได้มุ่งเน้นในมิติหลักสามประการ คือ 1) คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหาพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่าสามารถดึงดูดคนเก่งและมีใจรักมาเป็นครูคณาจารย์ได้อย่างยั่งยืนภายใต้ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 2) เพิ่มโอกาสการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกคนทุกเพศ ทุกวัยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่าง

ต่อเนื่องตลอดชีวิต 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ในการบริหารและจัดการศึกษาโดยเพิ่มบทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอกระบบการศึกษาด้วย ภายใต้กรอบแนวทางการพัฒนาการศึกษา การปฏิรูปการศึกษารอบสอง 4 ด้านนั้นมีเรื่องของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนภาคเอกชนและทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (ทับทิม ปิ่นสา. 2553 : 2)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้ส่งเสริมให้ระบบราชการไทย นำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อประโยชน์สุขของประเทศไทยและประชาชนตามเจตนารมณ์ของมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้กำหนดขอบเขตของคำว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และวางแนวทางในการปฏิบัติราชการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้ คือ 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์ 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และ 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการปี พ.ศ. 2552 ได้ศึกษาและจัดทำเกณฑ์สำหรับใช้ในการสำรวจและประเมินระดับธรรมาภิบาลของส่วนราชการและจังหวัด ซึ่งมีองค์ประกอบรวม 10 ประเด็น ได้แก่ ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ประสิทธิภาพ (Efficiency) การตอบสนอง (Responsiveness) ภาระรับผิดชอบ (Accountability) ความโปร่งใส (Transparency) การมีส่วนร่วม (Participation) การกระจายอำนาจ (Decentralization) นิติธรรม (Rule of Law) ความเสมอภาค (Equity) และมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) และในปี พ.ศ. 2553 สำนักงาน ก.พ.ร. ได้มีการสำรวจสถานะการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในหน่วยงานของรัฐ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นส่วนราชการระดับกรมหรือเทียบเท่ากรมจำนวน 46 หน่วยงาน ส่วนราชการระดับจังหวัดกระจายทั่วทุกภูมิภาค จำนวน 19 จังหวัด และสถาบันอุดมศึกษา 14 หน่วยงาน รวมทั้งสิ้น 79 หน่วยงาน พบว่า สถานะการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในหน่วยงานของรัฐ ประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ และ 10 หลักการย่อย 1) การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) อันประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หลักประสิทธิผล (Effectiveness) และหลักการตอบสนอง (Responsiveness) 2) ค่านิยมประชาธิปไตย (Democratic Value) อันประกอบด้วยหลัก

การรับผิดชอบหรือ สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) หลักความเปิดเผย หรือ โปร่งใส (Transparency) หลักนิติธรรม (Rule of Law) และหลักความเสมอภาค (Equity) 3) ประชากร (Participatory State) อันประกอบด้วย หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) และ หลักการมีส่วนร่วม หรือการมุ่งเน้นฉันทามติ (Participation / Consensus Oriented) 4) ความรับผิดชอบทางการบริหาร (Administrative Responsibility) อันประกอบด้วย หลักคุณธรรม หรือจริยธรรม (Morality / Ethics) หลักการย่อย 10 ประการ ซึ่งประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อ หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ และหลักการมุ่งเน้นฉันทามติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2555 : 1 – 2)

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลถือเป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาครูให้มีคุณภาพเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ นักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมายขององค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเข้าใจความต้องการของครู และสามารถผสมผสานความต้องการของครูและองค์กรเข้าด้วยกัน รวมทั้งมีความสามารถในการจัดหาสิ่งที่จะสนองความต้องการของครูให้มีความพอใจในการทำงาน (รณชัย สมานชาติ. 2553 : 2) ในเรื่องนี้ (บัญชา นิมประเสริฐ. 2542 : 2) ได้กล่าวไว้ว่า หากครูมีความพอใจในการทำงานแล้วก็จะทำให้เกิดความผูกพันต่อองค์กรพร้อมที่จะใช้ความพยายามในการแสวงหาแนวทางปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ซึ่งความผูกพันต่อองค์กรมีความสำคัญต่อพฤติกรรมการทำงานของครูและต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) กับการศึกษาการกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมทางการศึกษา นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ในการปฏิรูปการศึกษาเพราะจะช่วยให้มีคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาและบริหารจัดการ โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เช่น การสร้างหลักสูตรอันเหมาะสมของท้องถิ่นที่ทันสมัย ทันโลก ผสมผสานกับภูมิปัญญาของท้องถิ่น สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนทำให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่าย ทรัพยากร ในด้านต่าง ๆ เช่น ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ เพราะทุกภาคส่วนร่วมพัฒนาโดยเข้ามามีส่วนร่วม ในความรับผิดชอบ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ผลจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ มีผลทำให้การจัดการศึกษาในท้องถิ่นดีขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552 : 3)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555 : 4) ได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 ได้มีมติเห็นชอบกับหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักการสำคัญ 4 ประการและหลักการย่อย 10 ประการซึ่งยังได้ให้ความสำคัญในเรื่อง

ความรับผิดชอบทางการบริหาร โดยเพิ่มเติมในเรื่องการสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรม อันเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 279 ซึ่งได้กำหนดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา

การประเมิน ทบทวนและปรับปรุงกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ให้เอื้อต่อการเรียนรู้และสอดคล้องกับวิถีชีวิต และสภาพปัญหาความเร่งด่วนของแต่ละชุมชน ตลอดจนพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิต สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง การพัฒนาชุมชนและสังคมได้อย่างแท้จริง โดยยึดหลัก ประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และความคุ้มค่าในการดำเนินงาน และปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จตามยุทธศาสตร์และจุดเน้น ควรยึดหลักวิชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักปรัชญาคิดเป็น หลักธรรมาภิบาล และผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปทั้งภายในองค์กร ระหว่างองค์กรและการทำงานร่วมกันกับภาคีเครือข่าย

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดสระแก้วมีหน้าที่จัดการศึกษาให้นักศึกษาสามารถพัฒนาตนเองให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ในปัจจุบัน ให้เป็นผู้มีความรู้ มีพื้นฐานทักษะด้านการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำ และเป็นจุดรวมแห่งพลังร่วมของบุคคลในสถานศึกษารวมทั้งเป็นเสมือนหลักชัยในการดำเนินงาน แต่ก็ยากที่จะทำให้สำเร็จให้ครบทุกหลักการ ดังนั้นก่อนที่จะมาให้ความสนใจการพัฒนาด้านการบริหารและการจัดการนั้น ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาก่อนเป็นอันดับแรก เพราะว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก่อนที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านอื่น ๆ การพัฒนางานใด ๆ ต้องพัฒนาที่อุดมการณ์ของคนให้ไปสู่จุดมุ่งหมาย

จากความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้องจะนำไปเป็นข้อมูลในการพิจารณาหาทางเสริมสร้างการบริหารงานให้ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้นอันจะทำให้เกิดระบบบริหารจัดการที่ดีต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว

สมมติฐานของการวิจัย

ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาดมหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้วแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว โดยใช้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555 : 1 – 2) ได้กำหนดไว้ 10 หลัก ได้แก่

1. หลักประสิทธิภาพ
2. หลักประสิทธิภาพ
3. หลักการตอบสนอง
4. หลักการรับผิดชอบ
5. หลักความโปร่งใส
6. หลักการมีส่วนร่วม
7. หลักการกระจายอำนาจ

8. หลักนิติธรรม
9. หลักความเสมอภาค
10. หลักการมุ่งฉันทามติ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูในสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ปีการศึกษา 2558 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว รวมทั้งสิ้นจำนวน 136 คน ประกอบด้วย

2.1.1	ข้าราชการครู	จำนวน 14 คน
2.1.2	ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน	จำนวน 24 คน
2.1.3	ครู กศน. ตำบล	จำนวน 70 คน
2.1.4	ครูศูนย์การเรียนชุมชน	จำนวน 20 คน
2.1.5	ครูผู้สอนคนพิการ	จำนวน 7 คน
2.1.6	ครูประจำกลุ่มระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ	จำนวน 1 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มประชากรโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ยามาเน (Yamane ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรัตน์, 2555 : 146) จำนวน 134 คน แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน แบ่งเป็น

- 3.1.1 น้อยกว่า 5 ปี
- 3.1.2 ตั้งแต่ 5 – 10 ปี
- 3.1.3 มากกว่า 10 ปี

3.2 ตัวแปรตาม คือ การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติในการวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม การใช้ทรัพยากรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้บุคคลและสังคมมีความเจริญงอกงาม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสาน

ทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม

2. หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาเพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม ตามหลักพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีประกอบด้วย 10 ประการ ได้แก่

2.1 หลักประสิทธิผล หมายถึง ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณดำเนินการ โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทาง ยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึง มีการติดตาม ประเมินผล และพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2.2 หลักประสิทธิภาพ หมายถึง การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการจัดการที่เหมาะสม ให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงาน และระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

2.3 หลักการตอบสนอง หมายถึง การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึง ตอบสนองตามความคาดหวัง / ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลาย และมีความแตกต่าง

2.4 หลักการรับผิชอบ หมายถึง การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้น ควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

2.5 หลักความโปร่งใส หมายถึง กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมาชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัย และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

2.6 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา / ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

2.7 หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจ ให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา คณะกรรมการตามภารกิจ ดำเนินการแทน โดยมีอิสระ ตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการและเพิ่มประสิทธิภาพ เพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของสถานศึกษา

2.8 หลักนิติธรรม หมายถึง การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการ บริหารงานด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2.9 หลักความเสมอภาค หมายถึง การได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่า เทียมกันโดย ไม่มีการแบ่งแยกด้าน ชาย หรือหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่น ๆ

2.10 หลักมุ่งเน้นฉันทามติ หมายถึง การหาข้อตกลงทั่วไป ภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ซึ่งต้องไม่มีข้อ คัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่า เป็นความเห็นพ้อง โดยเอกฉันท์

3. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์ในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์ประจำอำเภอ หรือ กศน.อำเภอสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์จังหวัด สระแก้ว

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอรรถศาสตร์อำเภอ ปีการศึกษา 2558 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์จังหวัดสระแก้ว สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอรรถศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

5. ครู หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานที่ศูนย์การศึกษาน อกระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์อำเภอ ปีการศึกษา 2558 ประกอบด้วย

5.1 ข้าราชการครู

5.2 ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน

5.3 ครู กศน. ตำบล

5.4 ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

5.5 ครูผู้สอนคนพิการ

5.6 ครูประจำกลุ่มระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

6. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสระแก้ว

หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภายในจังหวัดสระแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University